

آوارگی دو میلیون و سیصد هزار انسان فلسطینی در یک باریکه به طول ۴۰ و عرض ۱۱ کیلومتر!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

وضعیت کنونی غزه، نه تنها عملکرد دولت اسرائیل و سازمان اسلامی فلسطینی حماس، بلکه عملکرد سرمایه‌داری جهانی را در این باریکه متراکم را به نمایش گذاشته است. نمایشی چندش‌آور و نفرت‌انگیز! نمایشی که به معنای واقعی، جهان‌شدن سرمایه‌داری، نیروی کار مازاد و انباشت سرمایه و سرکوب وحشیانه هرگونه اعتراض مردمی را در مقابل چشمان ناباور جهانیان قرار داده است!

تصویری از ویرانه‌های غزه

امروز جمعه ۱۶ اوت ۲۰۲۴، باز هم مذاکرات دوحه، بدون نتیجه پایان یافت. این مذاکرات هم‌زمان با ادامه حملات اسرائیل به غزه و تهدیدهای جمهوری اسلامی و حزب‌الله لبنان از یک‌سو و اسرائیل و لشکرکشی آمریکا به منطقه از سوی دیگر، ادامه دارد. اکنون مردم اسرائیل و لبنان و ایران به شدت نگران وحشی‌گری‌های جنگ‌طلبان هستند. هم‌زمان با بالا گرفتن تنش‌ها در خاورمیانه به خصوص پس از کشته‌شدن اسماعیل هنیه، رئیس دفتر سیاسی حماس در حمله منتسب به اسرائیل در تهران، مذاکرات جدید آتش‌بس و آزادسازی گروگان‌ها بین اسرائیل و حماس، امروز پنج‌شنبه ۱۵ اوت-۲۵ مرداد، در دوحه، پایتخت قطر برگزار شد.

حماس اعلام کرده که در این دور مذاکرات که با میانجی‌گری آمریکا، قطر و مصر برگزار خواهد شد شرکت نخواهد کرد. حماس اعلام کرده که در این دور مذاکرات که با میانجی‌گری آمریکا، قطر و مصر برگزار خواهد شد شرکت نخواهد کرد. بر اساس گزارش‌های منتشر شده این مذاکرات در دوحه با حضور مقام‌های بلندپایه‌ای از ایالات متحده آمریکا، قطر، مصر و اسرائیل برگزار شد. از جمله افرادی که در این مذاکرات حضور داشتند می‌توان به ویلیام برنز، رئیس سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (CIA)، محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، نخست‌وزیر قطر و عباس کامل، رئیس سازمان اطلاعات مصر اشاره کرد. هم‌چنین، داوید بارنیا، رئیس موساد، سازمان اطلاعات خارجی اسرائیل، نیز در این مذاکرات حضور داشت. حماس، اعلام کرده در شرایطی که هم‌چنان تحت حمله قرار دارد حاضر به مذاکره نیست و «ترجیح می‌دهد تا از راه دور بر نتایج مذاکرات نظارت کند».

پیش از آغاز این مذاکرات، سفرای آلمان، ایالات متحده و بریتانیا با انتشار بیانیه‌ای به طور مشترک خواستار برقراری آتش‌بس و آزادسازی فوری گروگان‌ها شدند.

اشتفان زیبرت، سفیر آلمان در اسرائیل، در یک نشست خبری در تل‌آویو تاکید کرد که «در حال حاضر هیچ وظیفه‌ای مهم‌تر از آزادسازی سریع گروگان‌ها وجود ندارد».

در این میان، بنیامین نتانیا هو، نخست‌وزیر اسرائیل، هم‌چنان بر نابودی حماس به‌عنوان هدف نهایی جنگ تاکید دارد و به گمان برخی از ناظران سیاسی این موضع‌گیری، چشم‌انداز رسیدن به توافق را دشوار کرده است.

اکثریت قریب به اتفاق ساکنان غزه شامل ۲/۳ میلیون نفر، تا به حال چندین بار در باریکه‌ای که تنها ۴۰ کیلومتر طول و ۱۱ کیلومتر عرض دارد و تحت محاصره است، آواره شده‌اند.

آخرین دستور تخلیه از سوی ارتش اسرائیل در مناطقی از خان یونس از جمله منطقه «بشردوستانه؟!» اعلام شده در این شهر صورت گرفته است، جایی که اسرائیل به آن‌جا نیز حمله و اعلام کرد که راکت‌های حماس از آن‌جا شلیک شده است.

این «مناطق بشردوستانه اعلام شده» به علت دستورهای مکرر تخلیه از سوی اسرائیل، کوچک و کوچک‌تر می‌شوند. شیوع بیماری و همه‌گیری‌های مختلف به‌ویژه بیماری‌های جدی پوستی به دلیل نبود مواد پاک‌کننده و داروهای مورد نیاز در این مناطق رو به افزایش است.

هفته گذشته رهبران آمریکا، مصر و قطر با صدور بیانیه‌ای مشترک از اسرائیل و حماس خواستند تا مذاکرات فوری را در مورد توافق که برای کاهش رنج مردم غزه و هم‌چنین ۱۱۱ گروگان باقی‌مانده که تصور می‌شود ۳۹ نفر آن‌ها جان باخته باشند، از سر بگیرند. آن‌ها گفتند که چارچوب یک توافق‌نامه «اکنون موجود است و فقط باید جزئیات اجرای آن را به نتیجه رساند» و افزودند که آماده ارائه پیشنهادی برای اختلافات باقی‌مانده هستند.

مرحله اول توافق که بایدن در ۳۱ مه مطرح و شورای امنیت سازمان ملل آن را تایید کرد، شامل «آتش‌بس کامل و جامع» به مدت شش هفته، خروج نیروهای اسرائیلی از مناطق پرجمعیت غزه و تبادل برخی از گروگان‌ها - از جمله زنان، سالمندان و بیماران یا مجروحان - در ازای اسیران فلسطینی در اسرائیل می‌شود.

مرحله دوم شامل آزادی سایر گروگان‌های زنده و «پایان دائمی خصومت‌ها» است. سومین مرحله شامل شروع یک طرح بازسازی بزرگ برای غزه و بازگرداندن بقایای گروگان‌هایی است که جان باخته‌اند.

یحیی سنوار اکنون به عنوان رهبر حماس جانشین هنیه شده که گفته می‌شود یکی از طراحان اصلی حمله ۷ اکتبر بود. نتانیاهو روز دوشنبه ادعا کرده بود که سنوار «تنها مانع معامله گروگان‌ها بوده و هست.»

مذاکرات آتش‌بس غزه در دوحه بدون دست‌یابی به توافق پایان یافت

مذاکرات آتش‌بس غزه که از روز پنج‌شنبه در دوحه آغاز شد، روز جمعه بدون دست‌یابی به توافق نهایی پایان یافت و تصمیم گرفته شد هفته آینده از سر گرفته شود.

جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، اعلام کرد «هنوز به نتیجه نرسیده‌ایم»، اما امیدهایی برای پیشرفت در مذاکرات وجود دارد. طرح پیشنهادی جو بایدن سه مرحله‌ای است که مرحله نخست شامل «آتش‌بس کامل» به مدت شش هفته می‌شود. در این مرحله هم‌چنین نیروهای اسرائیلی از «تمام مناطق پرجمعیت غزه» عقب‌نشینی می‌کنند و حماس نیز «شماری» از گروگان‌هایی را که در حمله ۷ اکتبر ربوده است، شامل زنان، سال‌خوردگان و مجروحان، آزاد می‌کند.

در مرحله دوم که آن هم شش هفته به طول خواهد انجامید، نیروهای اسرائیلی به‌طور کامل از نوار غزه عقب‌نشینی می‌کنند و حماس «همه گروگان‌های باقی‌مانده زنده» را آزاد خواهد کرد.

بایدن گفته است که اگر طرفین به این توافق ملزم بمانند، آن‌گاه توقف دائم درگیری‌ها را خواهیم داشت و پس از آن نیز مرحله سوم آغاز می‌شود که شامل بازسازی غزه و برقراری ثبات در این منطقه، تحت حمایت ایالات متحده و جامعه بین‌المللی است.

در بیانیه‌ای مشترک که توسط آمریکا، قطر و مصر منتشر شد، آمده است واشنگتن یک پیشنهاد جدید ارائه کرده که بر اساس نقاط توافق در هفته گذشته بنا شده و شکاف‌های باقی‌مانده را کاهش می‌دهد، به نحوی که امکان اجرای سریع یک توافق را فراهم می‌کند. میانجی‌گران اعلام کردند در روزهای آینده به کار بر روی این پیشنهاد ادامه خواهند داد.

حماس به دلیل حمله روز چهارشنبه اسرائیل به غزه، در این مذاکرات شرکت نکرد. اکنون یکی از مقامات ارشد حماس، عزت الرشق، در گفت‌وگو با رویترز اعلام کرد اسرائیل به توافقات قبلی که در مذاکرات پیشین حاصل شده بود، پایبند نبوده است.

یکی از موضوعات اصلی در این مذاکرات، اصرار اسرائیل بر این است که صلح تنها در صورتی ممکن است که حماس نابود شود، در حالی که حماس خواهان آتش‌بس دائمی به جای آتش‌بس موقت است. هم‌چنین، مسائل مربوط به ترتیب اجرای توافق، تعداد و هویت زندانیان فلسطینی که در کنار گروگان‌های اسرائیلی آزاد خواهند شد، کنترل مرز بین غزه و مصر، و حرکت آزاد فلسطینیان در داخل غزه، از دیگر موانع اصلی در راه دست‌یابی به توافق نهایی بوده‌اند.

هم‌زمان با ادامه مذاکرات دوحه، روز جمعه، نیروهای اسرائیلی اهداف مختلفی را در نوار غزه، که بسیار کوچک و پرجمعیت است، بمباران کردند و دستورات جدیدی برای تخلیه مناطقی که قبلاً به‌عنوان مناطق امن برای غیرنظامیان تعیین شده بودند، صادر کردند. اسرائیل ادعا می‌کند حماس از این مناطق برای شلیک خمپاره و موشک به سوی اسرائیل استفاده کرده است.

با فرار صدها خانواده، سازمان ملل متحد خواستار یک توقف یک‌هفته‌ای در جنگ برای اجرای کمپین واکسیناسیون علیه فلج اطفال شد؛ این بیماری در میان آوارگان در حال شیوع است. یک مقام ارشد غربی که به‌طور ناشناس صحبت می‌کرد، تایید کرد حداقل یک مورد فلج اطفال در نوار غزه ثبت شده و غزه را به‌عنوان «یک بمب‌دار اپیدمی» توصیف کرد.

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد، روز جمعه خواستار تضمین‌های ملموس از طرف‌های درگیر در غزه شد تا بتوان به‌طور انسانی توقف‌هایی را برای کمپین واکسیناسیون فلج اطفال فراهم کرد. وی افزود بهترین واکسن برای پایان دادن به این بحران، صلح و یک آتش‌بس انسانی فوری است.

این مذاکرات در سایه نگرانی از تشدید درگیری‌های منطقه‌ای برگزار شد، چرا که ایران تهدید به انتقام از اسرائیل به دلیل ترور رهبر حماس، اسماعیل هنیه، در تهران در ۳۱ جولای کرده است.

یک مقام ارشد حماس، سامی ابو زهری، آمریکا را متهم کرده سعی دارد برای اسرائیل زمان بخرد در حالی که «هیچ نیت واقعی برای توقف جنگ» ندارد و ادامه دادن به این درگیری «یک نسخه برای انفجاری بی‌سابقه در منطقه» است.

خبرگزاری «وای‌نت» اسرائیل می‌نویسد پس از مذاکرات روز پنج‌شنبه برای برقراری آتش‌بس در غزه و آزادی گروگان‌ها که به میزبانی دوحه برگزار شد، محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، نخست‌وزیر قطر با مقامات تهران گفت‌وگو کرده و آن‌ها را در جریان آخرین پیشرفت‌های روی داده در این مذاکرات گذاشته است.

این خبرگزاری سپس به نقل از یک منبع بلندپایه از یکی از «کشورهای میانجی» در این مذاکرات (قطر، مصر و ایالات متحده) ادعا کرد که نخست‌وزیر قطر در جریان این گفت‌وگو، خطاب به مقامات ایرانی گفته است: «شما باید به‌طور کامل به ارزیابی این موضوع بپردازید که آیا درست زمانی که پیشرفت‌هایی در مذاکرات به‌وجود آمده، حمله به اسرائیل به صلاح شما یا حزب‌الله است یا خیر.» به گفته این خبرگزاری، به‌نظر می‌رسد این تماس تلفنی موثر بوده است؛ زیرا مقامات یکی از کشورهای میانجی دریافتند که حزب‌الله فعلاً هر اقدامی در راستای تصمیم قبلی خود مبنی بر حمله به اسرائیل را متوقف کرده است.

با این وجود مذاکرات دوحه مانع از تداوم درگیری‌های مرزی میان اسرائیل و حزب‌الله نشده است. زیرا ارتش اسرائیل اعلام کرد طی شبانه‌روز گذشته، جنگنده‌های اسرائیلی ساختمان‌های مورد استفاده حزب‌الله در جنوب لبنان در «کفرکه» را هدف قرار دادند. فرماندهی جبهه داخلی ارتش اسرائیل، هم‌چنین اعلام کرد که در پی شناسایی یک هدف هوایی مشکوک در بلندی‌های جولان، آذیرهای حمله هوایی در چند شهر این منطقه به صدا درآمده‌اند.

روز پنج‌شنبه و هم‌زمان با این مذاکرات، ۱۰ تن از اعضای تندروی حزب «لیکود» اسرائیل شامل یک وزیر و ۹ قانون‌گذار، نامه‌ای خطاب به بنیامین نتانیاهو نوشتند و در آن چهار موضوع را که برایشان «خط قرمز» محسوب می‌شود و نباید در جریان مذاکرات روی آن‌ها سازش شود، مشخص کردند.

به نوشته تایمز اسرائیل این چهار «خط قرمز» عبارتند از:

اول، سرایان اسرائیل باید به‌طور فیزیکی در کریدور «فیلادلفی» و گذرگاه «رفح» هم‌چنین در کریدور «نتزاریم» که نوار غزه را به دو قسمت تقسیم می‌کند، باقی بمانند و با ابزارهای تکنولوژیکی یا نیروهای غیراسرائیلی جایگزین نشوند.

دوم، «دشمن» اجازه ندارد به شمال غزه بازگردد، حتی اگر عوامل گروه‌های تروریستی ظاهری غیرنظامی داشته باشند. سوم، هر معامله‌ای که انجام شود، باید «همه‌گروگان‌ها» بازگردانده شوند.

چهارم، هر نوع پیشنهادی برای خرج نیروهای اسرائیل از مناطق مرزی با لبنان باید «ب‌طور کامل رد شود.»

از سوی دیگر، ده‌ها شهرک‌نشین افراطی و نقابدار عصر پنج‌شنبه به روستای «جیت» در شمال کرانه باختری حمله کردند که به گفته وزارت بهداشت تشکیلات خودگردان فلسطین منجر به کشته شدن یک جوان ۲۳ ساله محلی توسط «گلوله‌های شهرک‌نشینان» هم‌چنین شماری زخمی شده است. با این وجود منابع امنیتی اسرائیل می‌گویند مشخص نیست چه کسی به او شلیک کرده است.

در جریان این حمله، شورشیان دست‌کم چهار خانه و ۶ خودروی ساکنان این روستا را آتش زدند و ارتش اسرائیل نیز اعلام کرد که موفق به دستگیری یک مظنون در ارتباط با این حمله شده است.

تصویر یحیی سنوار، رهبر سیاسی جدید سازمان حماس، بر روی دیواری در یکی از خیابان‌های تهران

اسرائیل حمله احتمالی حزب‌الله و جمهوری اسلامی ایران را «هم‌چنان قریب‌الوقوع» ارزیابی می‌کند

شبکه ۱۳ تلویزیون اسرائیل به نقل از منابع خود خبر داد که با وجود برگزاری نشست مقامات ارشد اسرائیل، آمریکا، مصر و قطر در دوحه برای بررسی آتش‌بس در جنگ غزه، اسرائیل هم‌چنان ارزیابی می‌کند که حملات حزب‌الله و جمهوری اسلامی ایران به سوی اسرائیل «قریب‌الوقوع است.»

هم‌زمان سخن‌گوی ارتش اسرائیل، اعلام کرد که ارتش در «اوج آمادگی» است، «هم برای تهاجم و هم برای دفاع.»

در همین زمینه بیس‌رئیس کاتس، وزیر خارجه اسرائیل، روز جمعه ۱۶ اوت- ۲۶ مرداد، در دیدار با هم‌تایان خود از بریتانیا و فرانسه که برای جلوگیری از تشدید بحران منطقه به اورشلیم رفته‌اند، گفت: «اگر ایران حمله کند، ما انتظار داریم که ائتلاف تشکیل شده به اسرائیل بپیوندد، نه تنها در دفاع، بلکه در تهاجم به اهداف مهم در ایران.»

به نوشته دیدیوت، آخرونوت، کاتس اضافه کرد: اسرائیل «نخواهد توانست هر لطمه‌ای به خود را با حمله متقابل شدید پاسخ ندهد.»

به گزارش شبکه ۱۳ تلویزیون اسرائیل، این کشور پس از برگزاری نشست دیگری از کابینه امنیتی خود در ستاد وزارت دفاع در تل‌آویو که شامگاه پنج‌شنبه ۲۵ مرداد، برگزار شد کماکان ارزیابی می‌کند که گروه حزب‌الله لبنان و جمهوری اسلامی قصد خود برای حمله وعده داده شده علیه اسرائیل را فراموش نکرده و این حملات «قریب‌الوقوع» است.

پیش‌تر یک مقام کاخ سفید هم در روز پنج‌شنبه اشاره کرده بود که جمهوری اسلامی هنوز از گرفتن «انتقام» اسماعیل هنیه منصرف نشده است.

به گفته آلون بن‌داوید، گزارشگر نظامی این شبکه، ارزیابی اسرائیل این است که حسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله، منتظر حمله از سوی ایران به اسرائیل نخواهد شد و در قصد خود برای عملی کردن حمله به اسرائیل «مصمم است».

به گفته این شبکه، مقامات آمریکایی به حزب‌الله پیام داده‌اند دست به عملی نزنند که مذاکرات جاری در دوحه را با مخاطره روبه‌رو کند.

روز جمعه ۲۶ مرداد، حزب‌الله ویدئویی منتشر کرد که اعضای این سازمان را در حال انتقال موشک‌هایی از تونل‌های زیرزمینی نشان می‌دهد.

حزب‌الله در این ویدئو تاسیسات تونلی و زیرزمینی خود را با عنوان «عماد ۴» معرفی می‌کند که شبیه آشیانه‌های بزرگ تونلی موشک‌های ایران است که در گذشته مقامات ارشد نظامی جمهوری اسلامی ایران در آن دیده شده‌اند.

تونل‌های حزب‌الله در این ویدئو از عمق و ارتفاعی برخوردارند که کامیون‌های متعدد به صورت پیاپی و به سهولت در آن عبور می‌کنند. در ویدئو، هم‌چنین سکوهای پرتاب موشکی که از دل زمین بیرون می‌آیند نشان داده می‌شود.

در گزارش شبکه ۱۳ آمده است که نیروی هوایی اسرائیل روزهای جمعه و شنبه نیز (که آخر هفته در اسرائیل است) در آماده‌باش باقی خواهد ماند.

دانیل هگاری، سخنگوی ارتش اسرائیل، روز پنج‌شنبه در نشست خبری خود در تل‌آویو گفت که ارتش «برای حمله و برای دفاع در اوج آمادگی است». او افزود: ما تمام شبانه‌روز قادر به اقدام هستیم.

هم‌زمان شبکه ۱۲ تلویزیون اسرائیل روز پنج‌شنبه به نقل از منابع خود اعلام کرد دولت بنیامین نتانیاهو در این هفته از طریق یک کشور سوم به جمهوری اسلامی ایران پیام داده که هر اقدام تهران با «پاسخ شدید و دردناک» اسرائیل روبه‌رو خواهد شد.

به گفته این شبکه که نام منابع خود را فاش نکرد، این پیام از تهدیدی خبر می‌دهد که ممکن است شکستن معادله راهبردی بین کشورهای رقیب در خاورمیانه باشد.

این گزارش مدعی است که اسرائیل وارد کردن آسیب به زیربنای اقتصادی ایران- مانند عملیات ماه گذشته اسرائیل علیه بندر حدیده در یمن، را ممکن است در دستور کار خود قرار داده باشد.

شبکه کان اسرائیل پنج‌شنبه شب با خلبانانی در نیروی هوایی اسرائیل گفت‌وگو کرد که در عملیات حمله به بندر حدیده در یمن در ماه گذشته مشارکت داشتند. آن حملات انتقام از حمله پهپادی مرگ‌بار حوثی‌ها به غیرنظامیان در تل‌آویو بود.

یکی از خلبانان که بندر حدیده را بمباران کرده، گفت فاصله میان اسرائیل تا ایران کوتاه‌تر از فاصله اسرائیل تا بندر حدیده است و برای اسرائیل «هیچ نقطه‌ای در خاورمیانه نیست» که در ۲۴ ساعت به آن دسترسی نداشته باشد. این خلبان افزود او و خلبانان دیگر از عملیات احتمالی آتی هراسی ندارند.

جان کربی، سخنگوی شورای امنیت ملی کاخ سفید نیز روز پنج‌شنبه هم‌زمان با آغاز نشست آتش‌بس در جنگ غزه در دوحه گفت ارزیابی جامعه اطلاعاتی آمریکا موید آن است که ایران کماکان قصد حمله به اسرائیل را دارد.

جان کربی در گفت‌وگو با سایت پولیتیکو ابراز امیدواری کرد که ایران از انجام این تهدید خودداری کند.

جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، روز سه‌شنبه گفته بود انتظار دارد که رسیدن به توافق آتش‌بس در جنگ غزه، ایران را از حمله به اسرائیل بازدارد.

در همین زمینه فلور حسن-ناخوم، یک دیپلمات وزارت خارجه اسرائیل، روز پنج‌شنبه به نشریه نیوزویک گفت رویارویی گسترده بین کشورش و ایران یک امر «حتمی» است و رئیس‌جمهور آمریکا باید هر چه زودتر اقدام مستقیمی علیه جمهوری اسلامی انجام دهد.

این دیپلمات اسرائیلی افزود تنش‌های منطقه‌ای در حال تبدیل شدن به یک تنش جدی و «یک امر اجتناب‌ناپذیر است».

جوزپ بورل، رئیس دستگاه دیپلماسی اتحادیه اروپا روز جمعه ۱۶ اوت اعلام کرد که قصد دارد در واکنش به حملات شهرک‌نشینان یهودی در کرانه باختری اشغالی که «تقریباً با مصونیت کامل» صورت گرفته، تحریم‌هایی را علیه مقامات اسرائیلی پیشنهاد کند.

بورل در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «ما حملات شهرک‌نشینان در جیت با هدف ایجاد رعب و وحشت در بین غیرنظامیان فلسطینی را محکوم می‌کنیم». او افزود که دولت اسرائیل باید فوراً به این اقدامات «غیرقابل قبول» پایان دهد.

مستول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، هم‌چنین تأیید کرد که قصد دارد پیشنهادی «برای تحریم اتحادیه اروپا علیه کسانی که امکان اقدامات این شهرک‌نشینان خشن را فراهم می‌کنند، از جمله برخی از اعضای دولت اسرائیل» مطرح کند.

چنین تحریم‌هایی باید به اتفاق آرا توسط ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا تصویب شوند. این درحالی است که در مورد مسئله اسرائیل و فلسطین در بین این کشورها اختلاف نظر وجود دارد.

سازمان ملل متحد روز جمعه این حمله را «وحشتناک» توصیف کرد و افزود که «در مجموع شاهد مصونیت از مجازات» در برابر چنین حملاتی هستیم.

راوینا شمداسانی، سخنگوی کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل، در یک کنفرانس مطبوعاتی در ژنو گفت: «آنچه قابل توجه است (...) این است که قتل دیروز در جیت یک حمله انفرادی نیست و پیامد مستقیم سیاست شهرک‌سازی اسرائیل در کرانه باختری است».

از زمان آغاز جنگ در نوار غزه که با حمله بی‌سابقه حماس به خاک اسرائیل در ۷ اکتبر آغاز شد، خشونت‌ها در کرانه باختری اشغالی شعله‌ور شده است.

بر اساس آمار خبرگزاری فرانسه مبتنی بر آمار رسمی فلسطینیان، حداقل ۶۳۳ فلسطینی در حملات ارتش اسرائیل یا شهرک‌نشینان کشته شده‌اند. هم‌چنین بر اساس آمار رسمی اسرائیل دست‌کم ۱۸ اسرائیلی از جمله نظامیان در حملات فلسطینی‌ها یا در جریان عملیات ارتش در این منطقه کشته شده‌اند.

ویرانه‌های بازمانده از حملات اسرائیل به غزه

طولانی‌ترین جنگ بین اسرائیل و فلسطین

جنگ‌هایی که در طول تاریخ میان اعراب و اسرائیل رخ داده، عموماً چندان طولانی نبوده و غالباً در کم‌تر از یک ماه به پایان رسیده‌اند، اما حمله ۷ اکتبر سازمان حماس به اسرائیل، دولت و ارتش اسرائیل جنگی را به راه انداخته که پس از گذشت بیش از ده ماه، هم‌چنان ادامه دارد و هنوز چشم‌اندازی هم برای پایان آن دیده نمی‌شود.

این جنگ اما علاوه بر جان‌های بسیاری که ستانده، آثار و تبعات اقتصادی فراوانی هم برای دو طرف به همراه داشته است. نوار غزه تقریباً با خاک یک‌سان شده و همه ساختمان‌ها و خانه‌ها در این منطقه آسیب دیده یا ویران شده‌اند. وضعیت در نوار غزه به‌گونه‌ای است که رئیس امور بشردوستانه سازمان ملل ۱۵ دی‌ماه هشدار داد که این منطقه «غیرقابل سکونت شده است.» در مقابل این خسارات عظیم در نوار غزه، خسارات در اسرائیل هم قابل‌توجه است و اقتصاد این کشور را با چالش روبه‌رو کرده است.

در ۱۷ دسامبر سال ۲۰۲۳، سازمان مرکزی آمار اسرائیل در گزارشی اعلام کرده بود رشد اقتصادی این کشور در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ به دو و نیم درصد کاهش یافته که در مقایسه با زمان مشابه سال ۲۰۲۲، حدود چهار درصد کم‌تر بوده است. احضار نیروهای ذخیره به ارتش و هم‌چنین اثرات جنگ باعث شده حدود ۲۰ درصد از کارگران اسرائیلی از کار بیکار شوند. در همین باره وزارت کار اسرائیل گزارش داده که صدها هزار کارگر، به‌دلیل فراخوان برای پیوستن به نیروهای ذخیره، به‌صورت دائم یا موقت از کار اخراج شده‌اند.

روزنامه آمریکایی واشینگتن‌پست در گزارشی تخمین زده که این جنگ تاکنون در مجموع ۱۸ میلیارد دلار و یا روزانه ۲۲۰ میلیون دلار برای دولت اسرائیل هزینه داشته است.

نشریه آمریکایی بلومبرگ اما تخمینی از این هم بالاتر دارد و محاسباتش نشان داده این جنگ روزانه ۲۶۰ میلیون دلار برای اسرائیل هزینه می‌تراشد. این در حالی است که چشم‌اندازی هم برای پایان زود هنگام این منازعه دیده نمی‌شود و بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر این کشور، هشدار داده نباید انتظار داشت جنگ به‌زودی خاتمه یابد.

محمد ابوالقصمان گواهی تولد فرزندان چهار روزه خود را نشان می‌دهد

کشته شدن نوزادهای دو قلو فلسطینی در روز صدور گواهی تولد بر اثر حمله اسرائیل

محمد ابوالقصمان به فاصله کوتاهی پس از دریافت گواهی تولد نوزادان دوقلوی خود خبردار شد که در حمله اسرائیل به یک ساختمان مسکونی در نوار غزه که خانواده‌اش در آن‌جا پناه گرفته بودند، نوزادان دوقلو، همسر و مادر همسرش کشته شده‌اند. خبرنگاری رویترز روز چهارشنبه ۲۴ مرداد از غزه گزارش داد این مرد فلسطینی در سردخانه بیمارستان و هنگام تحویل گرفتن اجساد خانواده‌اش، مدارک تولد دوقلوه‌ها را که قاعدتا می‌بایست نماد شادی و زندگی درغزه ویران‌شده باشد، تکان می‌داد و گریه می‌کرد. محمد ابوالقصمان گفت در راه بازگشت از محل صدور گواهی تولد بود اما ساکنان محل در تماس تلفنی به او گفتند که «نوزادان دوقلو، زخم و مادر زخم کشته شدند و رفتند. به من گفتند که یک گلوله تانک به آپارتمانی که ما در آنجا پناه گرفته بودیم اصابت کرده است.»

او همراه با چند نفر دیگر جنازه‌های کوچک دو نوزاد چهار روزه، پسری به نام آسر و دختری به نام آیسلا، را در کفن‌های سفید تحویل گرفته و از سردخانه به داخل خودرویی که در نزدیکی بیمارستان پارک شده بود، منتقل کردند. بیمارستان شهدای الاقصی، واقع در دیرالبلح در نواحی مرکزی نوار غزه، یکی از معدود مراکز درمانی است که هنوز به فعالیت خود ادامه می‌دهد و به دلیل تعداد پرشمار بیماران و مجروحان تحت فشار شدیدی است.

حملات سنگین و پیاپی ارتش اسرائیل در ده ماه گذشته و همین‌طور کمبود شدید دارو، مواد غذایی و آب آشامیدنی، نوار غزه را که از نظر جمعیت یکی از پرتراکم‌ترین نقاط جهان محسوب می‌شود به زانو درآورده است. خلیل الدقران، یکی از پزشکان بیمارستان شهدای الاقصی گفت: «امرو در تاریخ ثبت شد که ارتش اشغالگر دوقلوه‌های نوزاد را که هنوز چهار روزه نشده‌اند، همراه با مادر و مادربزرگشان هدف گرفته است.»

ارتش اسرائیل همواره ادعا کرده که تلاش می‌کند از آسیب زدن به غیرنظامیان پرهیز کند و گروه حماس را متهم کرده است که از غیرنظامیان ساکن غزه به عنوان سپر انسانی استفاده می‌کند. سازمان حماس، همواره این اتهام را تکذیب کرده است.

وزارت بهداشت نوار غزه که تحت کنترل حماس است در جدیدترین بیانیه خود اعلام کرد که بر اثر حملات اسرائیل در ۱۰ ماه گذشته قریب به ۴۰ هزار فلسطینی کشته، ۹۲ هزار نفر دیگر مجروح شده و بخش اعظم ساختمان‌ها و زیرساخت‌ها در نوار غزه ویران شده‌اند.

نمایی از ویرانی‌های به‌جامانده از حمله اسرائیل به مناطق مسکونی غزه - AFP

۲۲ خبرنگار فلسطینی در غزه کشته شده‌اند

داده‌های فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران، نشان می‌دهد از هفتم سال گذشته میلادی که پیکارجویان حماس به اسرائیل حمله کردند و جنگ غزه آغاز شد تاکنون دست‌کم ۱۲۲ خبرنگار فلسطینی در غزه کشته و شماری دیگر نیز مفقود و دستگیر شده‌اند. فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران در بیانیه‌ای مشترک با اتحادیه خبرنگاران فلسطینی، «کشتار و حمله‌های مستمر به خبرنگاران» را محکوم کرد و خواستار تحقیق فوری و پاسخ‌گویی درباره مرگ آنان شد.

این سازمان مدافع حقوق روزنامه‌نگاران در عین حال به خبرنگاران ساکن غزه توصیه کرد که «در چنین شرایط خطرناکی، احتیاط لازم را رعایت کنند، همواره تجهیزات ایمنی بپوشند و چنان‌چه رسانه‌هایشان تجهیزات ایمنی حرفه‌ای را برای پوشش رویدادها در اختیار آنان نمی‌گذارند از اعزام برای پوشش خبری خودداری کنند.»

فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران در ادامه نیز تاکید کرد که هیچ داستانی ارزش جان یک خبرنگار را ندارد.

این سازمان بین‌المللی می‌گوید در همکاری نزدیک با اتحادیه خبرنگاران فلسطینی در حال جمع‌آوری، مستندسازی و بررسی اطلاعات مربوط به کشته شدن ۱۲۲ خبرنگار فلسطینی است که در جنگ غزه کشته شده‌اند و نام و اطلاعات آنان در فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران مستندسازی شده است.

برمبنای این گزارش در یکی از آخرین حوادث مربوط به روزنامه‌نگاران، روز نهم ماه اوت-۱۹ مرداد، تمیم معمر، خبرنگار رادیو و تلویزیون اسرائیل و عبدالله ماهر السوسی، گزارشگر تلویزیون الاقصی در دو حمله هوایی مختلف اسرائیل در خان یونس در جنوب غزه کشته شدند.

حدود ۱۰ روز قبل از آن نیز خبرنگار دیگری با نام محمد مجید ابودقا در حمله هوایی اسرائیل به خان یونس کشته شد. کشته شدن اسماعیل الغول، خبرنگار شبکه الجزیره و رامی الریفی، عکاس در آخرین روز ماه ژوئیه در غزه نیز واکنش سازمان‌های بین‌المللی مدافع حقوق روزنامه‌نگاران را در پی داشت و سازمان گزارشگران بدون مرز نسبت به این اتفاق ابراز خشم کرد.

فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران و اتحادیه روزنامه‌نگاران فلسطین اواخر ماه میلادی گذشته با حمایت اتحادیه روزنامه‌نگاران نروژ و صندوق اجتماعی یونیفور کانادا، نخستین مرکز همبستگی رسانه‌ای را در خان یونس افتتاح کردند تا خبرنگاران بتوانند در این مرکز با امنیت درباره جنگ غزه اطلاع‌رسانی کنند.

پیش‌تر سازمان گزارشگران بدون مرز با طرح شکایت در دیوان کیفری بین‌المللی از این نهاد قضایی درخواست کرده بود که «جنایت‌های ارتكابی علیه خبرنگاران در غزه» را در اولویت کارهای خود قرار دهد.

گزارشگران بدون مرز نیز در اطلاعیه‌اش تأکید کرد که شمار خبرنگاران کشته شده در جنگ غزه از ۱۰۰ نفر عبور کرده و هم‌چنان نیز در حال افزایش است. این سازمان بین‌المللی در اواخر ماه‌های اکتبر و دسامبر سال گذشته نیز شکایتی را علیه اسرائیل در دیوان کیفری بین‌المللی ثبت کرده بود.

کریم احمد خان، دادستان دیوان کیفری بین‌المللی به سازمان گزارشگران بدون مرز اطمینان داده است که کشته شدن خبرنگاران فلسطینی را در تحقیقاتش در نظر می‌گیرد. دادستان ارشد دیوان کیفری بین‌المللی لاهه قبل از آن اعلام کرده بود که به دنبال صدور حکم جلب برای رهبران اسرائیل و سران حماس به اتهام «جنایت جنگی» و «جنایت علیه بشریت» است. منابع خبری فلسطین، شمار خبرنگارانی را که در جنگ غزه کشته شده‌اند ۱۶۸ نفر اعلام کرده‌اند.

فروش ۲۰ میلیارد دلار تسلیحات آمریکا به اسرائیل

در بحبوحه نگرانیها از احتمال درگیری اسرائیل در یک جنگ گسترده در خاورمیانه، وزارت امور خارجه آمریکا روز سه شنبه اعلام کرد که این کشور فروش ۲۰ میلیارد دلار تسلیحات، از جمله تعداد زیادی جنگنده و موشک‌های پیشرفته، به اسرائیل را تأیید کرده است. تحویل جت‌های جنگنده اف-۱۵ که بخش اعظم این قرارداد را تشکیل می‌دهند از سال ۲۰۲۹ آغاز خواهد شد.

قرارداد میان آمریکا و اسرائیل شامل تسلیحات و جنگ‌افزارهایی از جمله بیش از ۵۰ جنگنده اف-۱۵، موشک‌های پیشرفته هوا به هوای میان برد، مهمات تانک، خمپاره‌های انفجاری قوی و خودروهای تاکتیکی می‌شود.

وزارت امور خارجه ایالات متحده با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرده است که قرارداد پیشنهادی، با اهداف این کشور سازگار است چرا که واشنگتن «به امنیت اسرائیل متعهد بوده و کمک به اسرائیل جهت توسعه و حفظ قابلیت دفاعی قدرتمند و آماده این کشور، برای منافع ملی ایالات متحده حیاتی است.»

این قرارداد علاوه بر ۵۰ فروند جنگنده جدیدی که توسط شرکت بوئینگ تولید می‌شود، شامل کیت‌های ارتقاء و اصلاح ناوگان فعلی جنگنده اف-۱۵ اسرائیل با موتورها و رادارهای جدید خواهد بود.

تحقق این قرارداد سال‌ها طول می‌کشد و انتظار نمی‌رود که این تسلیحات به زودی به اسرائیل برسد: بخش بزرگی از این قرارداد برای کمک به افزایش توان نظامی اسرائیل در درازمدت بوده و قرار است نخستین سیستم‌ها از سال ۲۰۲۶ تحویل داده شوند.

تحویل برخی از تسلیحات، از جمله بیش از ۵۰ جت جنگنده، ممکن است سال‌ها طول بکشد. تجهیزات دیگر مانند ۳۳ هزار گلوله تانک و ۵۰ هزار خمپاره انفجاری ممکن است در بخش نخست اجرای این توافقنامه باشند.

ایالات متحده گفت که ارسال گلوله‌های تانک «توانایی اسرائیل را برای مقابله با تهدیدات کنونی و آینده دشمنان، تقویت دفاع از سرزمین خود و بازدارندگی در برابر تهدیدات منطقه‌ای بهبود می‌بخشد.»

این اعلامیه در حالی منتشر شد که اسرائیل انتظار دارد جمهوری اسلامی ایران و حزب الله لبنان پس از ترور مقام‌های بلندپایه حماس و حزب‌الله حمله‌ای تلافی‌جویانه را عملیاتی کنند.

منتقدان این کمک نظامی از دولت بایدن خواسته‌اند که انتقال تسلیحات به اسرائیل را قطع کند و تأکید کرده‌اند که این اقدام، آمریکا را در نابودی غزه شریک می‌کند.

جنگ غزه برای مردم اسرائیل چه قدر هزینه دارد؟

روزنامه عبری‌زبان هآرتس به نقل از رئیس بانک مرکزی دولت اسرائیل فاش کرد جنگ طی سال ۲۰۲۵ میلادی، حدود ۷۰ میلیارد دلار برای دولت اسرائیل هزینه به‌دنبال خواهد داشت.

هزینه روزانه مستقیم جنگ علیه غزه برای تل آویو حدود ۲۴۶ میلیون دلار است. اسموتریچ، هم‌چنین گفت هنوز ارزیابی دقیقی از هزینه‌های غیرمستقیم حملات به نوار غزه به دست نیامده است. وی در ادامه افزود انتقال گروهی نیروهای ذخیره و حملات شدید راکتی از فلسطین و لبنان اقتصاد را تا حدودی فلج کرده اما تاثیر دقیق این رخدادها بر اقتصاد کاملاً مشخص نیست.

پیش‌تر شبکه ۱۲ اسرائیل نیز به نقل از تراخی هانگی، رئیس شورای امنیت داخلی دولت اسرائیل، گزارش داده بود که جنگ در غزه حداقل تا ۷ ماه دیگر ادامه خواهد داشت.

هانگی، هم‌چنین مدعی شد این دولت بر محور فیلادلفیا در مرز مصر تسلط دارد. پیش‌تر بلومبرگ نیز نوشته بود که جنگ اسرائیل علیه حماس هزینه‌ای بالغ بر ۲۶۰ میلیون دلار روزانه به اقتصاد تل آویو تحمیل می‌کند.

بلومبرگ گزارش داده بود از آن‌جایی که جنگ اسرائیل علیه حماس هر روز حدود ۲۶۰ میلیون دلار به اقتصاد زیان می‌رساند، پرداخت‌ها به مدارس افراطی ارتدوکس و سایر اهداف مورد حمایت جناح راست‌گرایان در ائتلاف حاکم را عاقبت بدی برای بنیامین نتانیاهو به‌همراه داشته است.

بر اساس این گزارش، این جنگ برای اسرائیل گران‌تر از آن چیزی است که ابتدا پیش‌بینی می‌شد و بر منابع مالی عمومی فشار وارد می‌کند.

بلومبرگ تصریح کرد که کسری بودجه دولت اسرائیل در ماه اکتبر نسبت به سال گذشته بیش از هفت برابر افزایش یافته است. در همین حال روزنامه اقتصادی کالکالیست چاپ اسرائیل بر اساس آمارهای اولیه وزارت دارایی این کشور تخمین زده که اگر جنگ اسرائیل با حماس هشت تا ۱۲ ماه طول بکشد، هزینه‌ای بالغ بر ۲۰۰ میلیارد شیکل معادل حدود ۵۱ میلیارد دلار بر اقتصاد این کشور تحمیل خواهد کرد؛ مبلغی که معادل ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی اسرائیل است.

در کنار این موارد می‌توان به کاهش درآمدهایی چون کم شدن ۹۰ درصدی ورود گردشگران به این کشور هم اشاره کرد. ضمن این‌که سرمایه‌گذاری در اسرائیل هم دچار تعلیق شده و بسیاری از سرمایه‌گذاران داخلی یا خارجی برنامه‌های خود برای سرمایه‌گذاری در این کشور را پس از شروع جنگ به تعویق انداخته‌اند.

از سوی دیگر، هزینه‌های خود جنگ هم بخش دیگری از مشکل است و منهدم شدن خودروها یا تسلیحات نظامی اسرائیل در نوار غزه این کشور را مجبور کرده تا بار دیگر برای تهیه این اقلام هزینه کند.

انباشه شدن این مشکلات اقتصادی باعث شده بانک مرکزی اسرائیل در اقدامی کم‌سابقه برای نخستین بار در چهار سال اخیر نرخ بهره را کاهش دهد تا از این طریق بتواند به خانوارها و مشاغل کمک کند.

بر اساس تصمیم این نهاد اسرائیلی، هزینه‌های استقراض با ۲۵ واحد کاهش به ۴/۵ درصد می‌رسد. آخرین باری که نرخ بهره در این کشور کاهش یافته بود، به آوریل ۲۰۲۰ بر می‌گردد که اسرائیل هم مانند دیگر نقاط دنیا با بحران همه‌گیری ویروس کرونا دست‌وپنجه نرم می‌کرد.

تمام این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که تلاش‌های کاخ سفید برای اعطای کمک مالی به اسرائیل هم فعلاً معلق مانده و لایحه بودجه تکمیلی دولت برای کمک ۱۴ میلیارد دلاری به اسرائیل به دلیل اختلافات میان جمهوری‌خواهان و دموکرات‌ها در کنگره متوقف مانده است.

بانک مرکزی اسرائیل، تخمین زده که دولت باید ۳۰ میلیارد دلار تعدیل‌های بودجه‌ای در نظر بگیرد تا بتواند علاوه‌بر افزایش هزینه‌های دائمی دفاعی، هزینه‌های غیرنظامی مربوط به جنگ و پیامدهای آن از جمله بازسازی مناطق مرزی این کشور در امتداد نوار غزه را جبران کند.

با این حال، نرخ برابری هر شیکل در مقابل دلار آمریکا که پیش از آغاز جنگ ۰/۲۶ بود، بیش از ۵/۳ درصد کاهش یافته است. این نرخ اواخر سال ۲۰۲۱، ۰/۰۳ بود، یعنی هر ۳ شیکل نزدیک به ۱ دلار ارزش داشت ولی این روزها هر دلار با کمی بیش از ۴ شیکل برابری می‌کند و تقریباً معادل ۱۲ هزار و ۵۰۰ تومان است.

هم‌زمان، آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری فیچ و مودیز ریسک اوراق قرضه دولت اسرائیل را افزایش دادند. بانک مرکزی اسرائیل هم در پی افزایش برآورد خود از کسری بودجه و بدهی‌های دولت به دلیل هزینه‌های جنگ، پیش‌بینی خود را از رشد اقتصادی سال ۲۰۲۳ از ۳ درصد پیشین به ۲/۳ درصد کاهش داد.

کاهش ۰/۰۷ واحد درصدی رشد تولید ناخالص داخلی ۵۲۰ میلیارد دلاری اسرائیل، معادل ۳/۶۴ میلیارد دلار خواهد بود. این افت به دلیل کاهش تقاضا در بخش‌هایی مانند ساخت‌وساز، کشاورزی و گردشگری رخ خواهد داد. هم‌چنین، با فراخوانی بخشی از نیروی کار به‌عنوان نیروی ذخیره ارتش به جنگ و نیز از میان رفتن بخشی از نیروی کار در جنگ و خروج کارگران مهاجر از کشور، فعالیت کسب و کارها کاهش می‌یابد.

با این وجود، شرایط اقتصادی اسرائیلی‌ها با فلسطینی‌های ساکن نوار غزه و کرانه باختری بسیار متفاوت است. در شرایطی که سرانه تولید ناخالص داخلی در اسرائیل ۵۳ هزار و ۲۰۰ دلار است، این رقم برای فلسطینی‌های مقیم نوار غزه و کرانه باختری تنها ۳۵۰۰ دلار است. این شکاف طی دو دهه گذشته به‌سرعت افزایش یافته است، چنان‌که سرانه تولید ناخالص داخلی در اسرائیل در سال ۲۰۰۰ کمی بیش از ۲۰ هزار دلار بوده است؛ رقمی که در نوار غزه و کرانه باختری حدود ۱۵۰۰ دلار گزارش شده بود.

پیش از حمله ۷ اکتبر، پیش‌بینی شده بود که اقتصاد سرزمین‌های فلسطینی در هر دو بخش کرانه باختری و نوار غزه با رشد ۳ درصدی طی سال ۲۰۲۳ مواجه شود ولی برآوردهای تازه نشان می‌دهد که اقتصاد این منطقه طی سال جاری میلادی ۳ درصد کوچک‌تر می‌شود و اداره آمار سرزمین‌های فلسطینی هم اعلام کرده که انتظار دارد که درآمد سرانه فلسطینی‌ها تا ۵ درصد افت کند.

درآمد سرانه در نوار غزه اکنون فقط نصف میزانی است که در کرانه باختری ثبت شده است. به گفته اداره آمار سرزمین‌های فلسطینی، نوار غزه کمتر از ۱۸ درصد از تولید ناخالص داخلی سرزمین‌های فلسطین را تشکیل می‌دهد؛ نرخ که در سال ۲۰۰۷ و پیش از اعمال محاصره اقتصادی اسرائیل ۳۴ درصد بوده است.

حتی قبل از درگیری فعلی میان حماس و اسرائیل، مطابق گزارش سازمان ملل، بیش از نیمی از مردم غزه در فقر زندگی می‌کردند و ۶۰ درصد آن‌ها از ناامنی غذایی رنج می‌بردند. در نتیجه، ترکیب جنگ، ویرانی و رکود اقتصادی، بحران انسانی غزه را تشدید خواهد کرد. البته اقتصاددانان مخالف بنیامین نتانیا‌هو، نخست وزیر اسرائیل، معتقدند که روند رو به وخامت اقتصاد این کشور پیش از حمله حماس و طی ماه‌ها برگزاری تظاهرات اعتراضی گسترده علیه اصلاحات قضایی آقای نتانیا‌هو آغاز شده است.

غزه بزرگ‌ترین زندان باز جهان

نسل‌کشی در غزه و سرکوب و جرم‌انگاری همبستگی با مردم رنج‌دیده فلسطین، داستان گسترده‌تری از بحران را روایت می‌کند. وحشی‌گری مطلق نسل‌کشی کنونی دولت و ارتش اسرائیل در نوار غزه، این بحران جهانی را هرچه بیش‌تر آشکار ساخته است. این بحران از نوع انباشت بیش از حد است. فشار فزاینده‌ای بر عوامل سیاسی و نظامی سرمایه‌داری فراملی وارد می‌کند تا به زور، فضاهای جدیدی برای انباشت باز کنند. در عین حال، این عوامل باید جنبش‌های مردمی را که از نارضایتی گسترده از وضع موجود جهانی ناشی می‌شود، مهار کنند.

به این ترتیب، بحران کنون جهان، هم سیاسی است و هم اقتصادی. نابرابری فزاینده، فقیرتر شدن و ناامنی طبقات محروم و مزدبگیر و عامه مردم پس از دهه‌ها محرومیت اجتماعی ناشی از عملکردهای اقتصادی و سیاسی سیستم سرمایه‌داری، ماجرای دولت-ملت را بسیار شکننده کرده، بسیاری از حاکمیت‌های سیاسی را ناپایدار و متزلزل ساخته، کنترل نخبگان را به خطر انداخته و به رشد گرایش‌های راست افراطی جدید را با افکاری به غایت فاشیستی و نژادپرستی دامن زده است. جنگ‌های اوکراین و غزه، همراه با جنگ سرد جدید میان واشنگتن و پکن، به شکستن سریع نظام بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم و همه قوانین جهان‌شمول از قوانین پناهندگی تا جنگ و تروریسم را در سطح جهانی شتاب داده است.

در نیم قرن گذشته جهانی‌سازی سرمایه‌داری، موجب دور جدید و گسترده‌ای از انباشت اولیه در سراسر جهان شده است. نیروی کار اضافی آفریده است. صدها میلیون نفر از روستاهای جهان سوم قدیم جابه‌جا شده‌اند و میلیون‌ها نفر دیگر به دلیل صنعت‌زدایی و نئولیبرالیسم، به بیکاری و محرومیت کشیده شده‌اند. صف‌های نیروی کار اضافی، آن‌هایی که به طور ساختاری حذف شده و به حاشیه وجود رانده شده‌اند، اکنون به میلیاردها نفر می‌رسد. سطح نابرابری در سراسر جهان به مرز بی‌سابقه‌ای رسیده است. یک درصد بشریت، ۵۲ درصد ثروت جهان را در اختیار دارد و ۲۰ درصد بشریت، ۹۵ درصد آن را کنترل می‌کنند، در حالی که ۸۰ درصد باقی‌مانده باید با فقط پنج درصد از آن ثروت بسنده کنند. میلیاردها نفر نمی‌توانند زنده بمانند چرا که فروپاشی اجتماعی بیش از حد گسترش یافته است. در برخی نقاط جهان، مناطق و کشورهای در حال فروپاشی هستند. میلیون‌ها نفر دیگر با درگیری‌ها، تغییر اقلیم، فروپاشی اقتصادی و تعقیب سیاسی، ملی و مذهبی، با جابه‌جایی مداوم روبه‌رو هستند.

در چنین جهانی، باریکه متراکم غزه، به‌عنوان یک زندان بزرگ روباز، نماد قوی‌ترین و تراژیک‌ترین سرنوشت بشریت را در مقابل چشمان جهانیان قرار داده است. کارگران فلسطینی در غزه، هنگامی که در سال ۲۰۰۷ محاصره شد و منطقه به یک اردوگاه بزرگ کار اجباری تبدیل شد، دیگر به‌عنوان نیروی کار ارزان برای اقتصاد اسرائیل مفید نبود. ساکنان غزه که برای سرمایه اسرائیلی و فراملی هیچ کاربردی ندارند، مانع گسترش سرمایه‌داری جهانی در خاورمیانه هستند و کاملاً زاید تلقی می‌شوند. حمله حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، درست زمانی رخ داد که اسرائیل و عربستان سعودی در آستانه عادی‌سازی روابط بودند، امری که قرار بود ثبات خاورمیانه را تضمین کند، یک پارچگی اقتصادی منطقه‌ای عربی-اسرائیلی را که در سال‌های اخیر شتاب گرفته بود، تعمیق بخشد و زمینه را برای دور جدیدی از سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های فراملی و مالی در سراسر منطقه هموار کند.

اما این حمله و لشکرکشی متقابل ارتش اسرائیل به نوار غزه، موقتا این برنامه‌ها را به تعویق انداخت، اما دولت اسرائیل حتی در میانه نسل‌کشی، به اعطای مجوز به شرکت‌های فراملی انرژی برای اکتشاف گاز و نفت در سواحل مدیترانه غزه پرداخت، در حالی که شرکت‌های معاملات املاک اسرائیلی از ساخت خانه‌های لوکس در محله‌های بمباران شده غزه خبر دادند و دیگران از احیای پروژه کانال بن‌گوریون سخن گفتند. جارد کوشنر، داماد دونالد ترامپ، یک میلیارد دلار املاک، آشکارا از تصاحب املاک ساحلی درجه یک در غزه سخن گفته است. در چشم‌انداز گسترده‌تر، محاصره به‌عنوان شکلی از انباشت اولیه از طریق نسل‌کشی ظاهر می‌شود.

اگر این شرایط تاریخی خاص را پس‌زمینه جنگ غزه در نظر بگیریم، به ما کمک می‌کنند تا درک کنیم که چگونه مقطع تاریخی جهانی جهانی‌سازی و بحران می‌تواند پتانسیل همیشه بالقوه سرمایه برای نسل‌کشی را فعال کند. غزه و سایر فضاهای مشابه در سراسر جهان باید برای گسترش سرمایه‌داری پاک‌سازی شوند. طبقه حاکم از قیام‌ها و انقلاب‌های گسترده در برابر اعتراضات مداوم مردمی هراس دارد. کشتار غزه تا حدودی سرنوشت طبقات محروم و کارگر و بشریت اضافی را در شرایطی که نظم جهانی به اشکال فزاینده خشن و خشونت‌آمیز سخت‌تر می‌شود، نمایان‌تر می‌کند. این وضعیت نشان‌دهنده مرحله خشن‌تر جدیدی در شیوه‌های کنترل طبقه حاکم، ایجاد جغرافیای جدید محبوس‌سازی و کشتار گسترده جمعیت‌های اضافی است که مانع تصرف و گسترش سرمایه‌داری فراملی می‌شوند.

از سویی جغرافیای زندان‌های عظیم روباز در جهان، در حال گسترش است. در سال ۲۰۲۳، دولت السالوادور زندان غول‌پیکر ضد‌تروریستی را که بزرگ‌ترین زندان جهان است، افتتاح کرد و ۴۰ هزار زندانی، عمدتاً جوانان بیکار و فقیر را در آن زندانی کرد. اگر غزه گزینه نسل‌کشی را در مقابل چشمان ما قرار می‌دهد، السالوادور مدلی از کنترل بشریت مازاد از طریق دست‌کاری ناامنی و القای ترس از جرم و خشونت اجتماعی را ارائه داده است، که خود نتیجه فقر، بیکاری و محرومیت فزاینده است.

زندان‌های عظیم به‌عنوان روشی برای محبوس‌سازی بشریت اضافی، پس از افتتاح زندان السالوادور، برزیل، چین، ترکیه، تایلند، فیلیپین و هند از جمله کشورهایی بودند که برنامه‌های مشابهی برای زندان‌هایی با ظرفیت ده‌ها هزار نفر اعلام کردند. بین سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۱، در ترکیه ساخت حداقل ۱۲۱ زندان جدید آغاز شد. در سریلانکا، دولت در سال ۲۰۲۱ برنامه‌هایی برای ساخت مجتمع زندانی ۲۰۰ هکتاری اعلام کرد که امکان نگهداری ۱۰۰ هزار نفر در سراسر کشور را فراهم می‌کند، بیش از سه برابر جمعیت زندانی در آن سال. مصر نیز در همان سال اعلام کرد که به زودی یک زندان جدید برای زندانی کردن ۳۰ هزار نفر افتتاح خواهد کرد. شورش‌های شبه‌نظامی و مداخله‌های نظامی چندملیتی در کنگو در سال‌های اخیر، باعث آواره شدن بیش از هفت میلیون نفر، عمدتاً در استان‌های شرقی، با هدف دسترسی به ذخایر عظیم معدنی کشور شده‌اند، از جمله ذخایر فراوان طلا، الماس، نقره، کبالت، کلتان، قلع، نفت، گاز طبیعی و غیره. اغلب این درگیری‌ها به‌عنوان تعارضات ملی و مذهبی یا نبرد میان گروه‌های محلی برای کنترل سیاسی گزارش می‌شوند، اما علل اصلی بروز آن‌ها، جنگ‌های فراملی سرمایه فراملی و دولت‌ها برای تصاحب منابع هستند که در آن، انباشت نظامی‌شده، یا انباشت سرمایه و تصاحب منابع از طریق جنگ و فتح، و انباشت از طریق سرکوب، یا انباشت سرمایه از طریق سرکوب گسترده طبقات کارگر و عامه مردم، ادغام می‌گردند.

در نیم قرن جهانی‌سازی سرمایه‌داری، حدود ۶۳ دیوار مرزی در سراسر جهان برای محبوس‌سازی یا نگه‌داشتن بشریت اضافی ساخته شده است. علاوه بر سرکوبی که دولت‌ها اعمال می‌کنند، مهاجران فراملی با غارتگری قاچاقچیان انسان، برده‌داران، کارتل‌های مواد مخدر و دیگر باندهای جنایت‌کار روبه‌رو هستند. مرزهای بین حوزه‌های قضایی ملی به مناطق جنگ و مرگ تبدیل می‌شوند. گشت مرزی ایالات متحده بیش از ۷۰۰۰ مرگ در مرز مکزیک و ایالات متحده بین سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۲۳ گزارش کرده است، که احتمالاً یک برآورد بسیار کم است زیرا شامل افرادی نمی‌شود که اجسادشان پیدا نشده و بسیاری که در سفر طولانی از طریق آمریکای مرکزی و مکزیک جان باخته‌اند. آمار مرگ و میر در دریای مدیترانه به‌طور مطلق شوکه‌کننده است: بیش از ۲۰۰۰۰ نفر بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ غرق یا ناپدید شده‌اند.

جمهوری ترکیه پناهندگان سری، افغانی و ایرانی و جمهوری اسلامی ایران و پاکستان، عمدتاً پناهندگان افغانی و حتی افغان‌هایی که حدود چهار دهه است در ایران کار و زندگی می‌کنند با برخوردهای فاشیستی بیرون می‌ریزند. در حالی که دولت پلیسی جهانی، مکانیزم‌های نظارتی و سرکوب خود را با کمک فناوری‌های روزافزون پیشرفته‌تر می‌کند و در حالی که جوامع ما به‌طور مداوم غارت و به زمین سوخته تبدیل می‌شوند، به‌طوری که سیاره برای بخش‌های وسیعی از جمعیت جهانی به‌طور فزاینده‌ای غیرقابل سکونت می‌شود.

نتیجه‌گیری

این بار هم مذاکرات آتش‌بس غزه در دوحه، بدون نتیجه به پایان رسید. اما حتی در این دور هم (پنج‌شنبه و جمعه)، که مذاکرات دوحه در جریان بود حملات اسرائیل به غزه قطع نشد.

در این میان، دولت آمریکا ریاکارانه از یک سو در تلاش است ابتکار آتش‌بس جنگ اسرائیل در غزه را به دست گیرد و از سوی دیگر، هم سلاح‌های مخرب و ویران‌گر خود را به منطقه بحرانی خاورمیانه روانه کرده و همه تسلیحات مورد نیاز ارتش اسرائیل را تامین می‌کند و با این وجود دم از «صلح و ثبات» می‌زند!

در چنین وضعیتی، در همین حال، حزب‌الله لبنان نیز تاکید کرده که انتقام کشته‌شدن فواد شکر، عالی‌ترین مقام نظامی‌اش، در حمله هوایی اسرائیل در روز هشتم مرداد را خواهد گرفت. انتقامی که شماری از رسانه‌ها به نقل از منابع نزدیک به حزب‌الله گزارش داده‌اند، به دلیل مذاکرات آتش‌بس در غزه، به تعویق افتاده است.

جمهوری اسلامی ایران نیز اسرائیل را به ترور اسماعیل هنیه، رئیس پیشین دفتر سیاسی حماس، در بامداد ۱۰ مرداد در تهران متهم می‌کند؛ از این رو وعده «انتقام سخت» داده است. با این وجود، احتمال حمله حزب‌الله به اسرائیل، بیش از حمله جمهوری اسلامی به اسرائیل است.

برای بسیاری از فلسطینی‌ها، صحبت از راه‌حل دو کشور یا هر راه‌حل سیاسی دیگر برای درگیری استعماری مداوم، مانند گزینه یک هتل در برابر نیاز فوری برای نجات جان ۲/۳ میلیون نفر در نوار غزه از حمله گسترده اسرائیل است. پایان جنگ نسل‌کشی اسرائیل برای مردم فلسطین و برای همه انسان‌های با وجدان، اولویت اصلی است. بنابراین، سخنان جدید رئیس‌جمهور ایالات متحده جو بایدن درباره توهم دو کشور، چیزی جز یک ریاکاری و روان‌پریشی در برابر جنایات بی‌سابقه‌ای نیست که اسرائیل با حمایت واشنگتن مرتکب می‌شود.

فراخوان به راه‌حل دو کشور پس از سال‌ها غفلت و ویرانی و رنج ناشی از آن که بر یک ملت مستعمره تحمیل شده است، واقعا چه معنایی دارد؟ آیا منجر به تغییر واقعی سیاست ایالات متحده خواهد شد؟ آیا راه‌حل دو کشور هنوز یک گزینه جدی یا قابل اجرا است، اگر به پروژه استعمارگری مستحکم در کرانه باختری اشغالی و اورشلیم شرقی و هم‌چنین فزاینده تعصب و گرایش به فاشیسم که توسط جنگ کنونی تقویت می‌شود، توجه کنیم؟ آیا نسخه راه‌حل دو کشور واشنگتن همان چیزی است که باز هم فلسطین مانند یک زندان روباز باقی بماند؟

پاسخ به این سئوال‌ها دشوار است، اما واضح است که فلسطین نیاز فوری به پایان جنگ نسل‌کشی اسرائیل دارد. هر گونه راه‌حل سیاسی برای درگیری باید مبتنی بر قطع فوری جنگ و نسل‌کشی اسرائیل در نوار غزه و به‌طور عمومی احترام به حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین باشد.

فضای حاکم بر جنگ غزه و نفرت فزاینده بین فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها، به این سادگی‌ها حل‌شدنی نیست. دشوار است که تخمین بزینم شکاف تا چه حد عمیق شده است و آیا در چنین زمان‌هایی سخن گفتن از راه‌حل سیاسی که حتی به مردم فلسطین حداقلی از

حقوق را اعطا کند، هنوز هم مرتبط است یا خیر. حتی پس از پایان جنگ کنونی، این درگیری در معنای وسیع‌تر ادامه خواهد داشت، تا زمانی که راه‌حلی عادلانه وجود نداشته باشد.

هم‌زمان اعتبار اسرائیل در جهان، هم‌چنان در حال تضعیف شدن است، دروغ‌ها و اسطوره‌های آن تا حد زیادی رد شده‌اند. نسلی جدید رشد کرده است، با آگاهی و دانش جدیدی در مورد حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین. این نسل جوان، هم‌چنان دولت‌های خود را به دلیل شکست و مشارکت در جنایات جنگی مورد سؤال قرار خواهد داد.

چهره‌های برجسته و فعالان این جنبش جهانی در حال گسترش، مبارزه و حق‌طلبی مردم فلسطین را به‌عنوان گسترش مبارزه خود برای عدالت در کشور خود می‌بینند.

وحشی‌گری توصیف‌ناپذیر نسل‌کشی در حال وقوع در غزه و مصونیت مطلق جنایت‌کاران اسرائیلی، ایرانی و حامیان غربی و شرقی آن‌ها، موجی از خشم در سراسر جهان برانگیخته است. البته وقایع درناک و تلخ مردم فلسطین، قبل از جمهوری اسلامی ایران و حماس و حزب‌الله لبنان هم در جریان بود و فلسطینی‌ها بیش از ۷۵ سال است که با استعمار، اشغال و آپارتاید و جنگ مبارزه می‌کنند. اما نسل‌کشی بیش از آن‌چه به‌نظر می‌رسد، معنا دارد. این نسل‌کشی هم در گذشته، استعمار اروپایی را که در قرن‌های نوزدهم و بیستم به اوج خود رسید، به ما نشان داده و هم چشم‌انداز هولناکی از آینده سرمایه‌داری جهانی را که در بحران بی‌سابقه‌ای قرار دارد، به نمایش می‌گذارد.

اکنون سؤال اساسی این است که آیا ما در میانه یک جنگ داخلی جهانی هستیم، نه به این معنا که دو ارتش متضاد در حال نبرد هستند، بلکه به این معنا که پرولتاریای جهانی و عامه مردم در همه جا در برابر گروه‌های حاکم و دولت‌هایی که کنترل می‌کنند، قرار دارند. آینده نامشخص است زیرا نتایج به مبارزات بین نیروهای اجتماعی و طبقات متضاد، سیاست‌هایی که از آن مبارزات ناشی می‌شوند و شرایطی که به شیوه‌های اغلب غیرقابل پیش‌بینی بروز می‌کنند، بستگی دارد. با این حال، شکی نیست که اختلالات فاجعه‌بار در افق دیده می‌شود. زمان مقاومت و مبارزه جهانی، فرا رسیده است. ضروری است که دستور کارهای جنبش‌های اجتماعی و همه نیروهای مردمی آزادی‌خواه و برابری‌طلب و ضدجنگ و نسل‌کشی، بر علیه نسل‌کشی سرمایه‌داری متحد و متمثل شوند و دست به مبارزه انترناسیونالیستی هدفمندی بزنند!

جمعه بیست و ششم مرداد ۱۴۰۳ - شانزدهم آگوست ۲۰۲۴